

Datering van een deel van de Cromer Forest Beds

In 2005 is in een artikel een datering geopperd voor artefacten die uit een deel van de afzettingen bij Pakefield (Groot-Brittanie, Suffolk) gehaald zijn (Parfitt, 2005). Deze afzettingen zijn in het verleden uitgebreid onderzocht. Met name een grote zoogdierfauna geeft een aanduiding voor de leeftijd van de afzettingen: Cromerien sensu lato.

Artefacten zijn gevonden in een overgang van estuariene afzettingen naar fluviatile afzettingen. Zowel boven in de estuariene als onderin de fluviatile (in de zogenaamde Rootlet bed, en in het Unio-bed en in de daar direct boven gevonden gelamineerde silten) zijn vondsten gedaan. Deze sedimenten bevatten tevens een grote hoeveelheid andere indicatoren.

Flora en fauna resten wijzen op warme omstandigheden (*Trapa natans*, *Salvinia natans*). Met name de vondst van *Hippopotamus* is een goede indicator voor warmere omstandigheden dan vandaag de dag (juli rond de 20° c, geen koude winters). Voorts wijzen bodems in de Rootlet beds op een mediterraan type klimaat, met droge perioden en veel verdamping. Een intensieve verwerking is daarvan het resultaat.

Het voorkomen van twee soorten *Mimomys* namelijk *M. savini* en *M. aff.pusillus* zouden op een minimum leeftijd duiden van ouder-dan-Don glaciaal (MIS 16). Het warme Unio Bed is dan MIS 17 of ouder.

Op bovenstaande foto zijn de diverse lagen te zien met een pijl bij het Unio-bed onderin de blauwgrijze silten/kleien.

In het profiel op de volgende pagina is te zien dat de artefact bevattende delen van de bovenliggende afzettingen gescheiden worden door een erosief contact. De interpretatie van de tijden is gebaseerd op het feit dat de MIS 18 in Nederland veel grover uitpakt dan de MIS 16 (zie o.a. de S3) en dat in geheel Zuid-Nederland de MIS 15 vaak de hoogste voorkomende mariene afzetting vormt.

Op basis van een mogelijk contemporaine sequentie in de Sterksel bij Tilburg (zie de figuur D27n op de volgende pagina) kan mogelijk een vergelijk worden gemaakt. De MIS 19 kleien komen hier duidelijk voor met een kalkrijke afzetting. Deze zogenaamde Waardenburgkleien komen over uitgestrekte delen van Nederland voor. Zie hiervoor bijvoorbeeld profiel ZONW1, de bovenste delen. Uit boring D27n komt een indeling naar voren waaruit blijkt dat tijdens MIS 19 er mogelijk een zeer sterke verwerking heeft plaatsgevonden. De Thorium/Kalium verhouding is namelijk zeer hoog, een indicatie voor intensieve verwerking. Dit strookt met de fauna en flora indicatoren. MIS 17 kent te Tilburg eveneens een intensieve verwerking.

Indien er een vergelijk gemaakt mag worden dan zou MIS 19 misschien meer in aanmerking komen dan MIS 17. Dit op basis van verwerking.

Referenties

Parfitt S.A. et al   2005   The earliest record of human activity in Northern Europe   Nature, vol 438/15 december 2005, pp 1008-1012

